

[Lønger]

»Udvalget vil gerne understrege, at det er mindre hensigtsmæssigt at starte med spørgsmålet om registrering, fordi dette nødvendiggør, at udvalget afgiver sin indstilling på grundlag af regler, som man efterfølgende meget muligt vil foreslå ophævet og/eller revideret i ikke ringe omfang.«

Den erfaring, vi har haft med det hidtidige udvalgsarbejde, kan vi godt bruge på beslutningsforslag nr. B 55, for den viser altså, at vi ikke skal belaste dette udvalg med alle mulige andre spørgsmål end det, der er det centrale, nemlig hvordan en kommende sindssygelovgivning skal være udformet, og om vi overhovedet skal have en sådan lovgivning. Det er det, der er det centrale, og derfor er vi kede af det, hver gang man beder udvalget om at tage stilling til andre spørgsmål, som for så vidt ligger uden for det, der er det centrale. Hermed udskyder vi resultatet af udvalgets endelige arbejde og en endelig forbedring af de sindslidendes vilkår.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg takker hr. Lønger for citatet, for deraf fremgår jo klart, at udvalget ikke har sagt noget som helst om, at man ligesom hr. Wilhjelm og hr. Lønger fandt det forkert at behandle sagen. Man beklager sig over, at man skal tage fat på den på det tidspunkt, men det har jo den forklaring, jeg nævnte, at vi blev rykket så mange gange fra venstresocialisterne i sagen, at nu synes vi, det var passende at få en afgørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 67:

Forslag til folketingsbeslutning om afprøvning af ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder.

Af Agerschou (SF) m.fl.
(Fremsat 16/3 84).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Indenrigsministeren (Britta Schall Holberg):

Selv om jeg ikke er enig i de konkret foreslåede initiativer i dette forslag, er jeg enig i den grundlæggende tanke bag forslaget, nemlig at der fortsat er behov for en debat om den såkaldte naturmedicin og de ikke-autoriserede helbredelsesmetoder.

Da den daværende regering i 1973 nedsatte et udvalg med henblik på at undersøge naturmedicin og ikke-autoriserede helbredelsesmetoder, forelå der to markant modsatte opfattelser af, hvilke midler og metoder man skulle anvende for at behandle sygdomme og sygdomssymptomer. I dag tror jeg, vi må sige, at vi har et langt mere nuanceret syn på de midler, der kan og bør bruges i sygdomsbehandlingen. For det første råder vi over en lang række gode og effektive lægemidler, som er uundværlige ved behandlingen af mange alvorlige sygdomme. Det er autoriserede lægemidler, hvis virkning er undersøgt efter videnskabelige metoder. Men der er vel i dag en udbredt forståelse for, at det er vigtigt også at anvende præparater, at nogle har lyst til at anvende præparater og helbredelesmetoder, der udnytter de, skal vi sige selvhelbredende og forskellige kræfter, som vi mennesker nu engang er i besiddelse af.

Der er ganske vist tale om præparater og metoder, hvis behandlingsmæssige effekt ikke i almindelighed vil kunne bevises efter de gængse naturvidenskabelige metoder. Der er samtidig tale om præparater og metoder, der har været benyttet gennem lange tider, og som i hvert fald store dele af befolkningen har tillid til og gør brug af.

Jeg tror, vi må sige, at der er sket et holdningskifte i de senere år vedrørende brug af disse alternative metoder og præparater. Noget af forklaringen er naturligvis, at det faktiske forbud mod forhandling af naturmedicin, der bestod tidligere, blev ophævet ved læge-

[Indenrigsministeren]

middellevetiden fra 1975. Ophævelsen af forbudet mod salg af uskadelige naturlægemidler afstedkom ikke de mange ulykker, som mange dengang frygtede. Lægemiddellevetiden forhindrer heller ikke – bortset fra nogle nærmere opregnede begrænsninger – nogen i at tage syge i kur, som det hedder. Lovens princip er i øvrigt at autorisere behandlere, men ikke metoder.

Naturmedicinudvalgets primære formål har været at undersøge, men også at systematisere den righoldige mængde af naturmedicinske præparater og ikke-autoriserede helbredelsesmetoder, der har vundet udbredelse specielt gennem de seneste 10 år.

Udvalget har i samarbejde med fremstillere og behandlere og brugere af disse præparater og metoder gennemført en række forsøg på videnskabeligt grundlag for at konstatere, om produkterne og metoderne nu også havde de hævdede gavnlige og helbredende virkninger. Udvalgets undersøgelser har naturligvis måttet begrænses til et ganske lille udsnit af de præparater og metoder, der kunne være tale om.

Af de gennemførte forsøg viser to, nemlig forsøgene med akupunktur og zoneterapi, en vis smertestillende effekt. Udvalget har imidlertid ikke ment, at dets undersøgelser har kunnet sandfærdiggøre påstanden om, at der blandt naturpræparater i videste forstand eller blandt ikke-autoriserede helbredelsesmetoder findes brugbare alternativer til de behandlingsmidler og -metoder, der benyttes i det officielle sundhedsvæsen. Modsat finder udvalget heller ikke, at de gennemførte undersøgelser giver grundlag for vidtgående negative konklusioner, forstået på den måde, at naturpræparater og ikke-autoriserede behandlingsmetoder skulle være uden behandlingsmæssig værdi.

Det er altså udvalgets konklusion, at det fortsat er vigtigt og aktuelt under en eller anden form at vurdere mulige undersøgelsesemner, men man må nok sige, at konklusionen i øvrigt ikke er voldsomt markant, hverken til den ene eller til den anden side. Man siger altså med andre ord, at disse metoder og midler ud fra den videnskabelige vurdering ikke kan siges at være særlig gavnlige, men på den anden side er de heller ikke særlig skadelige.

Udvalget har konkret foreslået, at der oprettes et permanent udvalg eller et kontakto-

gan, der følger udviklingen og udvælger behandlingsformer, der kan fortjene nærmere undersøgelse, og at der sikres tilstrækkelige ressourcer til sådanne undersøgelser.

Med det beslutningsforslag, der ligger her i dag, fremsættes der altså forslag om, at naturmedicinudvalgets nævnte henstillinger føres ud i livet. Forslagsstillerne har samtidig fremsat forslag om, at afprøvningsfinansieringen ved, at man pålægger såvel den autoriserede medicin som de ikke-autoriserede præparater en reklameafgift.

Det præciseres ikke – jeg kan i hvert fald ikke rigtig finde det i beslutningsforslaget – i hvilket omfang naturpræparater og ikke-autoriserede helbredelsesmetoder efter forslaget skal underkastes en afprøvning. Er der tale om afprøvning som led i en egentlig godkendelsesordning? Eller er der tale om afprøvning eller undersøgelse af mere eller mindre tilfældigt udvalgte præparater og metoder?

Jeg går ud fra, at det ikke er hensigten at indføre egentlig produktvurdering af naturpræparaterne i lighed med den strenge godkendelsesordning, der gælder for de traditionelle lægemidler. Kravene hertil, bl.a. dokumentation for et lægemiddels effekt, er med rette, som sagt, meget strenge, og hvis man forestillede sig tilsvarende krav til naturpræparater, ville det reelt være ensbetydende med et forhandlingsforbud, idet det sjældent vil være muligt for naturpræparaternes vedkommende at dokumentere præparaternes terapeutiske effekt, sådan som udvalget også er kommet frem til.

Jeg opfatter altså også forslaget på den måde, at afprøvningsordningen af naturpræparaterne alene skal omfatte et mindre antal præparater. Der er således ikke tale om at indføre nogen form for godkendelsesordning for disse præparater. Jeg må sige, at så stiller jeg mig meget skeptisk over for en sådan ordning, for uanset under hvilken form en sådan afprøvning finder sted, vil der altså blive tale om en stempeling af et ganske lille og ret tilfældigt udvalgt udsnit af det store sortiment, som vi kender i dag. Fremstillere af de afprøvede præparater vil få et fortrin fremfor andre fremstillere, og det fortrin finder jeg egentlig ikke det er ganske rimeligt og begrundet at give dem.

Jeg er også bange for, at en ordning som den foreslåede let kunne give anledning til et vist misbrug, og at ordningen i hvert fald

[Indenrigsministeren]

ikke vil sikre, at notorisk virkningsløse – for dem findes der altså også nogle af – og ulødlige præparater – og de findes også – fjernes fra markedet. Jeg har derfor svært ved at se, hvilken interesse forbrugerne egentlig kan have af en ordning som den, der foreslås her. Den vil i hvert tilfælde ikke bidrage til at skabe større klarhed for forbrugerne, og jeg går ud fra, at det var det, man egentlig ville med ordningen.

Tilsvarende betænkeligheder gør sig gældende med hensyn til en ordning med afprøvning af ikke-autoriserede helbredelsesmetoder. Der er her tale om meget forskelligartede metoder, for nogles vedkommende så vanskelige at beskrive, at vurderingsmetoder ikke er mulige.

Jeg kan altså på denne baggrund ikke medvirke til at etablere et organ eller et forum, hvor ikke-autoriserede helbredere kan samarbejde med videnskabeligt uddannede behandlere om afprøvning af naturpræparater og alternative helbredelsesmetoder.

Jeg vil meget gerne sige, at jeg er enig i, at det er vigtigt, at afprøvnings, i det omfang de rent faktisk alligevel gennemføres, sker i et meget tæt samarbejde mellem de ikke-autoriserede behandlere og personer med en traditionel videnskabelig skoling. Jeg finder det imidlertid rigtigst, at de pågældende selv uden indblanding fra offentlige myndigheder finder frem til, hvordan samarbejdet kan foregå. Så kan der ud af dette samarbejde måske udvikle sig noget, som vi senere kan vende tilbage til en drøftelse af her i salen.

Efter forslaget skal de omhandlede afprøvnings finansieres ved at pålægge såvel den autoriserede som den ikke-autoriserede medicin en reklameafgift. Jeg synes nu nok, at man med det forslag ligesom retter bager for smed. For fremstillerne af de autoriserede lægemidler må jo selv betale for de meget omfattende og bekostelige afprøvnings, der danner grundlag for den dokumentation, kontrolmyndighederne kræver for at godkende sådanne lægemidler. Det kan da ikke være rimeligt, at de autoriserede lægemidler derudover skal bidrage til finansiering af afprøvnings, der måske kunne fremme salget af ikke-autoriserede præparater. Det synes jeg oprigtig talt ikke er rimeligt.

Til sidst vil jeg gerne sige, at der er behov for og der må være plads til både de traditionelle behandlingsformer og mere utraditio-

nelle behandlingsformer, fordi mennesker er optaget af begge dele. For bare 10 år siden var der som nævnt lovgivningsmæssige begrænsninger for utraditionelle behandles muligheder. Jeg mener, at lovgivningen i dag indrømmer både naturmedicinen og de mere utraditionelle behandlingsformer et rimeligt frit spillerum. Der eksisterer et alternativ til de traditionelle behandlingsformer, men det må naturligvis være op til det enkelte menneske, om han eller hun vil gøre brug af dette alternativ. Det alternativ, vi nu har, skal heller ikke have et officielt præg eller være autoriseret, for så tror jeg faktisk, noget af hensigten med at benytte netop disse metoder og midler vil gå tabt.

Jeg forstår altså godt intentionerne i det forslag, der ligger her, men jeg kan ikke gå med til de helt konkrete forslag, man stiller, for så tror jeg faktisk, at man skader sagen mere, end man gavner den.

Erenbjerg (S):

På baggrund af en stigende interesse for at anvende forskellige former for naturmedicin vedtog folketings i 1973 at nedsætte et udvalg, der skulle analysere situationen med hensyn til ikke-autoriserede lægemidler og alternative helbredelsesmetoder. Bag denne beslutning lå der ikke blot en erkendelse af en stigende interesse for at bruge eksempelvis naturmedicin, men også en erkendelse af, at visse former for naturmedicin kunne have en gavnlig effekt på et helbredelsesforløb, psykisk eller fysisk. Andre former for naturmedicin har ganske givet ingen effekt, men tjener vel blot det formål at skabe en profitabel boltreplads for mere eller mindre seriøse medicinmænd, der ikke føler nogen skam ved at udnytte folks fortvivlede situation, opstået igennem en måske uheldbredelig sygdom. Disse mennesker har jo reelt intet valg. De er ofte drevet ud i dette på grund af en desperat situation.

Vi fornægter ikke i socialdemokratiet, at der er visse former for naturmedicin, og at der er visse alternative behandlingsformer, der kan have en gavnlig effekt. Vi så eksempelvis gerne et tættere samarbejde mellem læger og fremstillere af naturmedicin, ligesom et tættere samarbejde mellem læger og alternative behandlere i nogle tilfælde kunne være medvirkende til at undgå fejl i en be-

[Erenbjerg]

handlingssituation, men vi tager afstand fra den spekulation, der fra visse medicinmænds side udfoldes på dette område for tiden. Derfor ser vi gerne gennemført en lovgivning, der ville skabe muligheder for en reel oplysning om de forskellige præparater – eller sagt mere lige ud: vi ønsker at skille skidt fra kanel. Dette kan opnås ved, at alle former for medicin, der bringes på markedet, skal afprøves, inden de bringes i handelen. Jeg har altså modsat indenrigsministeren den opfattelse, at forslaget åbner muligheder for denne godkendelsesprocedure. Derved kunne man nemlig opnå en reel forbrugeroplysning og i fremtiden undgå, at der anvendes naturmedicin, der kan have en direkte skadelig indflydelse på et helbredelsesforløb.

De undersøgelser, der er i gang, skal naturligvis fortsætte, og vi ønsker at medvirke til, at der skabes et lovgrundlag for at kunne gennemføre afprøvninger af forskellige former for naturmedicin, idet vi finder det tragisk, at mange mennesker, ofte alvorligt syge mennesker i en desperat situation, er blevet ofre for samvittighedsløse medicinmænds jagt efter profit.

Vi kan ikke afvise, at mere end 20 pct. af landets befolkning anvender alternative behandlingsformer, og derfor er det også vores pligt som lovgivere at se på dette spørgsmål og tage dette spørgsmål alvorligt.

Vi hilser selvfølgelig med glæde, at forslaget er udgitsneutraltralt for det offentlige, idet reklameafgifter skal finansiere forskningen og afprøvningen af disse præparater. Det er vel ikke noget nyt. Indenrigsministeren var inde på, at der måske kunne ligge noget odiøst i, at autoriseret medicin skulle være med til at betale for ikke-autoriseret. I dag er det, så vidt jeg ved, således, at afgifter på øl og spiritus også bidrager til at oplyse om alkoholens skadelige virkninger, så det er ikke noget nyt i dansk politik. Vi kan støtte beslutningsforslaget.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Dette beslutningsforslag vedrørende afprøvning af ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder følger jo ikke helt den indstilling, der er kommet i betænkningen fra udvalget, der blev nedsat i 1973. Man tager alene det med, at man skal sikre tilstrækkelige ressourcer til en afprøvning af ikke-autori-

serede lægemidler og helbredelsesmetoder. Man præciserer ikke nærmere, hvad en afprøvning er, eller hvad tilstrækkelige ressourcer er, og der nævnes meget bredt ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder. På denne baggrund kan man befrygte, at man derved vil have et valg mellem nogle få, må jeg kalde det skoler og teoridannelser på området og alene går ind i deres teorier, ind på deres midler, og derved tænker jeg på de lægemidler, de bruger.

Som det også er nævnt af hr. Erenbjerg, har netop naturmedicinen gennem tiderne, gennem historien, haft en fremtrædende plads i den folkelige bevidsthed; man har altid troet noget på den, og man har gerne villet bevare den mulighed, der har ligget i disse helsemetoder, i disse lægemidler. De landvindinger, man har gjort inden for hele farmacien og lægevidenskaben, har vel gjort, at man har haft på fornemmelsen, at det var nogle områder, der blev fjernet. Men den interesse, man kan se, og som også var baggrunden for, at kommissionen blev nedsat, har jo vist, at til trods for en meget veludviklet offentligt anerkendt medicin har man stadig væk brug for, synes befolkningen, naturhelbredere og en ikke-autoriseret lægemiddelin-
delindustri.

Jeg synes, at den ændring, der blev gennemført i lægemiddelloven, har givet det spillerum, som er nødvendigt på dette tidspunkt. Man har derved mulighed for at have alternativer til de traditionelle behandlingsmetoder, for det må jo være det, sagen drejer sig om. En virkelig forbrugerbeskyttelse forestiller man sig vel ikke at dette brede beslutningsforslag vil kunne give. Jeg mener, at den bedste forbrugerbeskyttelse på dette område netop kan baseres på lægemiddelloven. Der har jo været visse regler dér, som har givet lempelser, ikke mindst af forhandlingsmulighederne, for det er vel dem, man har efterlyst i første omgang.

Jeg synes, man på nuværende tidspunkt skal følge de eksperimenter, som man på frivillig basis er begyndt på, og som befolkningen også har været med til at igangsætte, og derfor kan jeg ikke anbefale, at folketingspålægger regeringen at udfærdige lovforslag i overensstemmelse med beslutningsforslag nr. B 67, men vil afvente, hvad der ellers måtte komme – men med stor interesse, for det er et alternativ, og sådan skal det også være.

Bente Nielsen (V):

Fra venstres side finder vi det positivt, at vi får en debat om naturmedicin og såkaldte ikke-autoriserede helbredelsesmetoder. Der er tale om metoder og om medicin – eller vi skulle vel hellere kalde det præparater – som vi stadig ikke ved ret meget om, men som over for mange mennesker har en helbredende effekt. Vi har dog en del betænkeligheder ved det konkrete forslag, som her er fremsat af SF.

Vedrørende det første punkt i beslutningsforslaget, om, at der skal ske en afprøvning af ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder, har jeg en lang række forbehold og spørgsmål, f.eks.:

Hvilke præparater og helbredelsesmetoder skal afprøves? Hvordan vil man foretage en afprøvning, når nogle af disse præparater og metoder vel ikke kan underkastes en naturvidenskabelig afprøvning? Hvad skal afprøvningen i det hele taget munde ud i? Skal det være en eller anden form for godkendelsesordning som for de traditionelle lægemidler?

Det var en del af spørgsmålene, men der er en lang række andre, og der er selvfølgelig en hel del, som jeg ikke skal stå og gå i detaljer med her fra talerstolen, men som vi kan diskutere videre og afklare i udvalget.

Til det sidste punkt, om, at afprøvningen skal finansieres ved en reklameafgift på både den autoriserede og den ikke-autoriserede medicin, kan jeg sige, at det er vi i venstre helt klart imod. Vi finder det urimeligt, at de, der fremstiller autoriserede lægemidler og i forvejen betaler for afprøvningen af disse, også skal være med til at betale for en afprøvning af de uautoriserede præparater.

Som jeg startede med at sige, finder vi, det er udmærket at tage diskussionen om naturmedicin og ikke-autoriserede helbredelsesmetoder op, men vi kan ikke umiddelbart gå ind for forslaget, som det ligger her.

Ole Vig Jensen (RV):

Da mit partis ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på det radikale venstres vegne sige, at vi har sympati for det forslag, som her er fremsat fra SFs side.

Lad det være sagt med det samme: det gælder selvfølgelig den del af de ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder, som kan henregnes til den seriøse del, og

bestemt ikke det, der omfattes af mere spekulationsprægede initiativer, som det også er sagt af andre ordførere. Det kan ikke afvises – med den interesse, der også i befolkningen er for det område, vi her beskæftiger os med – at det kan være i samfundets interesse, at der kan foregå den afprøvning af ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder, der lægges op til, herunder også i et samarbejde på videnskabeligt grundlag.

Når det gælder finansieringen af de omkostninger, der vil knytte sig til sådan en afprøvning, er vor stilling ikke afklaret med hensyn til, hvordan det mest hensigtsmæssigt kan gøres. Det må vi drøfte nærmere i udvalget.

Det gælder vel i øvrigt dette forslag, at det i høj grad egner sig til udvalgsarbejde. Det er et temmelig uoverskueligt, broget område at beskæftige sig med, fyldt af følelser, af fordomme, men også af realiteter. Alt det kan der være god grund til at se nærmere på under udvalgsarbejdet, så vi vil gå til arbejdet med en positiv indstilling.

Maisted (FP):

Fremskridtspartiet går ikke ind for nye skatter og afgifter, så ideen med finansieringen kan vi i hvert fald ikke stemme for.

Men vi er bestemt positive over for, at der sker noget på dette område, og så vidt jeg er orienteret, vil de mennesker, vi kalder for naturlæger eller ikke-autoriserede helbredere, lave en sammenslutning, en forening, nu. De samles for at få styr på tropperne – også i erkendelse af, at der er en tilnærmelse imellem de autoriserede medicinmænd og de uautoriserede medicinmænd her i samfundet.

Der er sket en udvikling på området, altså et samarbejde imellem dem, en større forståelse, og de vil nu lave en forening, hvor de vil samle materiale og dokumentere resultater af deres arbejde. Jeg mener, at den eneste fornuftige måde, hvorpå folketingset kan bidrage til, at det skal give et positivt resultat, er, at vi igennem kommunaludvalget sørger for, at det bliver kommenteret af sundhedsstyrelsen, og at vi ad den vej hjælper til et positivt samarbejde.

Jeg mener ikke, at man skal vedtage et forslag af denne karakter. Jeg tror i og for sig, at det vil skade sagen mere, end det vil gavne den.

Steffensen (KrF):

Det er positivt, at SF har taget fat på det problem, der vedrører de ikke-autoriserede lægemidler og helbredelsesmetoder. Alene kommissionsarbejdet fra 1973 til 1983 viser nødvendigheden af, at man beskæftiger sig med det, idet der har været en klar udvikling i retning af, at op til ca. 20 pct. af befolkningen ønsker at gøre brug af alternative helbredelsesmetoder ved siden af det officielle sygehus- og sundhedsvæsen, vi har. Det er sådan set udmærket.

Jeg synes nok, at den måde, det er lagt op på her, er diskutabel. Det skal ikke hindre, at vi vil sige, at det er positivt, at vi tager fat på det. Den omstændighed, at de ikke-autoriserede læger i en række tilfælde har fundet sammen med autoriserede læger om at få afprøvet tingene og få det til at virke i praksis, synes jeg er overordentlig positiv. Jeg synes også, det var dejligt at høre, at ministeren ikke afviste at gå videre ad den vej. Det er vores opfattelse, at man ikke skal lave et bestemt system nu, men at man skal sørge for fra det offentliges side, at der er frihed til at lade tingene gro op nedefra, som det nu er begyndt, og her er der nogle ting, som vi må være opmærksomme på, og som ikke er taget med i beslutningsforslaget.

Jeg tænker på, at der er en bestemt paragraf i lægeloven, der simpelt hen forbyder, at autoriserede læger arbejder sammen med ikke-autoriserede. Det vil nok være nødvendigt at se på den på et tidspunkt, hvis vi mener noget med dette konstruktive samarbejde.

Det er glædeligt at se, at mange autoriserede læger har taget konkret fat på opgaverne sammen med de ikke-autoriserede, og at de ikke-autoriserede er begyndt at finde sammen i foreninger, der på en eller anden måde kan være medvirkende til, at de ikke-autoriserede helbredere kan leve op til et vist kvalifikationskrav. Det er jo nødvendigt, for at man kan tage det seriøst. Det mener jeg er vigtigt, og det er ikke noget, vi skal lovgive om, men noget, vi skal give fri mulighed for at vokse frem.

Det sidste punkt i beslutningsforslaget, om finansiering, synes jeg er direkte forkert. Jeg finder det absolut ikke rimeligt – ministeren nævnte det også – at de ikke-autoriserede præparater, som jo i dag betales fuldt ud,

tilmed med moms – det betales der ikke af de øvrige, autoriserede præparater – at man lægger yderligere byrder på den gruppe for at få finansieret det, forslaget lægger op til. Tværtimod burde man gå den anden vej og finde en løsning, så moms på ikke-autoriserede præparater på en eller anden måde kunne afskaffes.

Vi synes, beslutningsforslaget er positivt. Vi synes, det er godt, vi får en drøftelse af det. Vi kan ikke støtte det, som det foreligger, men vil gerne medvirke til, at vi arbejder videre med sagen og når frem til at drøfte det mere konkret, efterhånden som tingene udvikler sig i positiv retning. Det vil vi give vores tilsagn til.

Agerschou (SF):

Som det er nævnt et par gange af ordførerne, bygger vores forslag på betænkningen om naturpræparater og ikke-autoriserede helbredelsesmetoder. Det eneste nye er finansieringen. Jeg synes, det er en god idé, at det eventuelle arbejde bliver finansieret på den måde, men det skal da ikke skille os ad. Vi plejer at blive bebrejdet, når vi kommer med forslag, at vi ikke har en finansieringsmulighed med. Derfor har vi taget den med i denne omgang, men hvis ministeren i givet fald mente at kunne finde pengene et andet sted, skal det ikke skille os ad.

Der er i øvrigt blevet sagt positive ord, måske ikke direkte om forslaget, men om intentionerne bagved. Jeg håber, at de positive ord betyder, at vi kan komme igennem med et eller andet. Vi er meget villige til at diskutere, hvad det skal ende med, også fordi dette område er svært. Det er, som den radikale ordfører nævnte, et broget område, fyldt med fantasier og nogle realiteter, så jeg håber, at de signaler, der er givet i dag, vil betyde, at udvalgsarbejdet vil ende med et eller andet resultat.

Jeg synes, at ministerens gennemgang af selve betænkningen var noget nødtørftig. Jeg synes, at det er en spændende betænkning, fordi den afspejler mange af de vanskeligheder, der er, når utraditionelle behandlingsmetoder skal afprøves med traditionelle videnskabelige metoder.

Udvalget, der blev nedsat, skulle fremme og systematisere undersøgelser af hidtil ikke-autoriserede helbredelsesmetoder, og det har

[Agerschou]

man bl.a. gjort ved at iværksætte nogle forsøg selv. Men allerede her viser problemerne sig for udvalget. Hvad vil man egentlig med de ganske få og små forsøg? Hvis nu disse planlagte ni små, kortvarige forsøg viste effekt af de valgte metoder på de valgte sygdomme, skulle det så være et bevis på, at naturmedicin er godt? Hvis man ikke i disse ni forsøg fandt nogen virkning, skulle det så betyde, at naturmedicin ikke duer? Der er mange andre metoder end de testede, og hvad skal man egentlig konkludere, når nu 2 eller 4 af de gennemførte syv forsøg viste en virkning? Eller hvis vi siger det helt omvendt: ville det være fair over for den autoriserede lægevidenskab på baggrund af afprøvning af syv behandlingsmetoder på i alt syv tilstande at tage stilling til hele lægevæsenet? Det mener jeg ikke.

Det næste store problem viser sig, da udvalget skal til at afprøve behandlingsmetoderne. Der er nemlig meget forskellige opfattelser mellem lægerne og store grupper af de alternative helbredere. Lægerne opfatter således generelt sygdomme som velfafgrænsede enheder, der dukker op i et menneske af en mere eller mindre tilfældig grund, og lægearbejdet består så i at behandle sygdomme væk. For naturlægen vil sygdom ofte være symptomer, som opstår, fordi kroppen som sådan er ude af balance, en balance, hvori psyken også indgår. Der kan f.eks. være tale om belastninger, som medfører ophobninger af affaldsstof med giftlidelser til følge. Derfor kan det tit være svært at finde en bestemt metode til at afgrænse en sygdom med klare diagnostiske kriterier. Det er bl.a. det, udvalget faktisk har krævet for at kunne behandle det videnskabeligt.

Jeg mener, at en meget stor del af naturmedicinen og efter min mening den mest løfterige del af den af den grund udelukkes fra videre undersøgelser i det udvalgsarbejde, vi har liggende her med betænkningen som resultat. Udvalget er så kørt videre med at afprøve den symptomdæmpende, eventuelt direkte bedøvende virkning af ni forskellige behandlinger, hvoraf nogle måtte standses, fordi enten naturlægen eller den autoriserede læge meldte fra. Af de sidste syv drejer to sig om smertestillende virkning af akupunktur og fodzoneterapi, som begge findes virksomme i en vis grad.

Der er en række andre forsøg, hvoraf det mest sigende måske er det sidste forsøg, forsøget med propolis mod bl.a. blødende tarmbetændelse. Det er en sygdom, som af læger behandles med store doser medicin og eventuelt bortoperation af tarmen. I forsøget ses bedring hos fire ud af 12 efter behandling, og kun hos én af kontrolgruppen. Er der så statistisk ikke tale om sikrere bedring? Nej, det er der ikke, for gruppen er så lille, at de næsten alle sammen skal blive raske, før det statistisk og naturvidenskabeligt duer til noget.

Det synes jeg er et fint eksempel på de forskellige opfattelser hos autoriserede læger og ikke-autoriserede behandlere. Jeg synes, det ville være rimeligt f.eks. at fortsætte med de forsøg, bl.a. fordi de lægelige alternativer til propolis er yderst ubehagelige og farlige, så resultatet er dog, hvad man kunne betegne som lovende, og det kunne være en af de behandlingsmetoder, man i det forum, vi foreslår, ville fortsætte med.

Da betænkningen kom, blev den i flere dagblade omtalt, som om den havde bevist, at naturmedicin ikke virkede. Men som det fremgår af bl.a. det bilag, vi har sat ind i beslutningsforslaget, er konklusionen fra udvalget nærmest den modsatte, nemlig at der faktisk er god grund til at arbejde videre med at afprøve de ikke-autoriserede behandlingsmetoder. Det er så udvalgets konklusion, og det er faktisk den konklusion, vi har tilsluttet os ved at fremsætte det forslag, der er til behandling i dag.

Når jeg hører de fleste af ordførerne, bliver jeg lidt forvirret med hensyn til, hvad man egentlig vil med det område. Alle udtaler, at man er enig i intentionerne, og at der foregår mange interessante ting, og at det er svært, men at vi skal have noget mere viden om det.

Vores forslag er altså et bud på, hvordan vi kommer et skridt videre. Det går ikke så meget ud på på nuværende tidspunkt at få en godkendelsesordning, som socialdemokratiets ordfører var inde på. Det mener jeg slet ikke tiden er til nu. Området er simpelt hen for rodet til, at et sådant udvalgsarbejde, som vi foreslår, kunne føre den vej. Det kan være, det kan komme senere, det skal jeg da ikke afvise. Forslaget går simpelt hen ud på at skabe et forum, der kan komme videre ud fra de konklusioner, ud fra de forsøg, der er

[Agerschou]

lagt i det udvalgsarbejde, vi nu har en betænkning om. Det er ikke let, det erkender jeg gerne, og hvis jeg får gode ideer under udvalgsarbejdet, vil vi som sagt meget gerne være med til at arbejde sammen, så der kan komme et resultat ud af det. Det er da også derfor, at vi har formuleret det nogenlunde vagt, for når vi har formuleret det på den måde, »at afprøvningen sker ved, at der skabes et forum, hvor ikke-autoriserede behandlere kan samarbejde med videnskabeligt uddannede behandlere«, skyldes det, at jeg vil finde ud af, hvordan det konkret skal foregå. Vi håber, at det kan vedtages, og at man bl.a. prøver på at finde ud af det ved et samarbejde mellem de forskellige grupper, der er interesseret i området.

Den konservative ordfører var inde på, at der ikke ville komme meget forbrugerbeskyttelse ud af dette, og det er egentlig heller ikke vores hensigt i første omgang. Vores hensigt i første omgang er at forsøge at skabe noget større viden om dette område, i nogen grad at få skilt skidt fra kanel og prøve på at videreudvikle nogle af de metoder, som for mig at se klart viser, at de har nogle fortrin fremfor de autoriserede metoder.

Hr. Maisted var inde på Sammenslutningen af alternative Behandlere. Det er da et initiativ, vi hilser med glæde, og så vidt jeg kan se, er der ingen modsætning mellem vores forslag, hvis det blev gennemført, og de tanker og initiativer, man vil tage i Sammenslutningen af alternative Behandlere.

Hr. Steffensen fra kristeligt folkeparti var inde på, at vi ikke skal bygge et bestemt system op. Det er jeg egentlig meget enig i. Det skal vi ikke på nuværende tidspunkt, og jeg synes egentlig, at det, vi foreslår, ikke er noget ganske konkret, bestemt system. Det, vi foreslår, er, at vi vil prøve på at lave et forum, som får tilført nogle ressourcer, som gør det i stand til at arbejde videre med de metoder, man kender i dag, og forsøge at få dem afprøvet, forsøge at få dem udviklet til glæde for os alle sammen.

Jeg tror, det er det, jeg ville sige i denne omgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Fra medlem af folketinget *Mimi Stilling Jakobsen*, der har orlov på grund af midlertidig udsendelse i offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at hun fra og med den 9. april atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Duetofts*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører fra nævnte dato at regne.

Boligudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om leje. (Lovforslag nr. L 74).

Forslag til lov om ændring af lov om midlertidig regulering af boligforholdene. (Lovforslag nr. L 75).

Boligudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af byggelov. (Håndhævelse af byggelovgivningen m.v.). (Lovforslag nr. L 73).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 6. april 1984, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 16.45

Afstemning